

<https://doi.org/10.59424/debreceniszemle/2026/34/1/120-125>

Pedagógiai innovációk és zöld pénzügyi perspektívák a felsőoktatásban

Holczinger Norbert, Dr. Sárvári Balázs: *Fenntartható közgazdaságtan – Oktatói kézikönyv* Budapest: Budapesti Metropolitan Egyetem – Magyar Nemzeti Bank, 2025.

A fenntarthatóság napjainkra életünk minden területén megjelent, immáron nemcsak a szemléletformálás igényével, hanem meghatározó változásokat indukál a nemzetgazdaságok társadalmi és gazdasági berendezkedésében is. Az Európai Unió klímapolitikai intézkedései olyan célokat állítanak a tagállamok elé, amelyek elérése az igazságos és méltányos átmenet útján a gazdaság valamennyi szereplőjének összehangolt együttműködésével lehetséges.

Ebből a szerepből és felelősségvállalásból nem maradhat ki a társadalom nevelése sem: az Európai Bizottság támogatja a zöld átállást és a fenntartható fejlődést szolgáló tanulási folyamatokat, elvárja a tagállamoktól a fenntarthatóság minden szintű integrálását az oktatásba éppúgy, mint a fenntarthatósági szemléletű tanulási környezet kiépítését.

Dr. Sárvári Balázs és Holczinger Norbert *Fenntartható közgazdaságtan* című oktatói kézikönyve a Budapesti Metropolitan Egyetem 2024-

ben indított fenntarthatósági témájú könyvsorozatának egy olyan darabja, amely a felsőoktatásban résztvevőket, mind a hallgatókat, mind az oktatókat segíti abban, hogy aktív részeseivé váljanak egy felelősebb, hosszú távon is életképes gazdasági és társadalmi rendszer formálásának. A tét nem kevesebb, mint annak biztosítása, hogy a most még hallgatói körökbe közvetített tudás és fenntarthatósági keretrendszer értéket teremtvé hozzájáruljon a jövőbeni döntéshozatali folyamatokhoz, hiszen a jövő fogyasztói, vállalatvezetői és szakpolitikai döntéshozói rétegét oktadjuk, képezzük. Ennek megfelelően kiemelt jelentőséggel bír, hogy már ma megalapozzuk a fenntarthatóság elveinek mélyreható megértését és gyakorlati alkalmazásának képességét körükben. Ezen értékek átadásában és élmény alapú megerősítésében működik közre az oktatói kézikönyv.

A kötet közel 150 oldalon, a hazai felsőoktatás tanévi struktúrájához igazodva, 14 hétre bontva kínál jól szerkesztett, gyakorlatorientált és olyan tananyagot, amely a hallgatók aktív részvételét ösztönzi a tananyag feldolgozásában. Nem pusztán tankönyvként, hanem az oktatói munka segítőjeként is működik: minden fejezethez előadás- és szemináriumtervet, kulcskérdéseket, irodalmi hivatkozásokat és javaslatokat tartalmaz a hallgatói aktivitás növelésére. A digitális szemléletet erősíti, hogy a tananyag elemei QR-kódos formában elérhetők. A rutinos oktatók szá-

mára időt takarít meg a gyors áttekinthetőséggel, a kevésbé rutinosaknak támpontot ad, mely kulcsszavak segíthetik a téma megértését és részletekbe nyúló feldolgozását. Az oktatói kézikönyv több tanulmány rövidített, oktatási célú kivonata, de elérhető bővített kiadásban is Baksay G. et al. (2022a) és Baksay G. et al. (2022b) munkáin keresztül. A szemináriumokhoz jól definiált feladatokat (megoldással), vitaindítókat, és jó ötleteket is kínál az oktatóknak, mint például milyen esetben ajánlják a szerzők egy-egy részterület beemelését az adott órához, vagy javasolják helyette egy szorgalmi házi feladat elkészítését.

A fenntarthatóság megjelenése a felsőoktatásban ma még jellemzően addicionális területe a közgazdaságtannak vagy a pénzügyeknek, ezért azon oktatók számára is hatékonyan hasznosítható a kézikönyv, akik kiegészítésként keresik a környezeti és társadalmi felelősségvállalás szempontjainak beépítését a tananyagba. A feldolgozott témák széles skáláján mozognak a fenntarthatóság által érintett területeknek, így a kézikönyv által kínált tananyag is széles körnek nyújt betekintést a paradigmaváltás integrációjával: a gazdasági növekedés korlátaival a technológiai forradalmakon és a klímaváltozás kockázatainak kezelésén át a biodiverzitás, a zöld kötvények, a digitalizáció, valamint a monetáris politika eszközei felé kalauzol, de a fenntarthatóság szabályozási keretei sem maradnak ki. A klasszikusnak számító terüle-

tek, mint például a környezeti fenntarthatóság (3. fejezet) értelmezésében olyan új, megatrendeknek megfelelő fogalmakkal ismertet meg, mint az ENSZ fenntartható fejlődési céljai (SDG-k), de a technológiai forradalmak (5. fejezet) kapcsán a home office-ről, míg a fenntartható pénzügyek fejezetekben (8-9. fejezet) az ESG-elvekről is olvashatunk. Újszerű megközelítésre vall az is, hogy a klímaváltozás egyik következményeként hivatkozik a GDP-re és nem fordítva.

A fenntarthatóság oktatásában – fenntartható pénzügyet alap- és mesterszakon oktató tárgyfelelősként – meglátásom, hogy a valódi kulcs az új módszerek és az új fogalmak beemelése az oktató képzési eszköztárába, hiszen maga a folyamat újra definiálja a neoklasszikus közgazdasági elméleteket, a vállalati stratégiai döntéshozatalba integrálja az ESG-elveket, a pénzügyekben pedig a kockázatkezelés új dimenziójaként jelenik meg. Az oktatói kézikönyv megragadja ezt az igényt, és a 14 hét mindegyikéhez olyan előadásokat és szemináriumokat ajánl, amelyek a hallgatókat aktivitásra és kutatásra ösztönzik. Gondolatébresztő kérdésekkel nyit az oktatóknak a hallgatói érdeklődés felkeltésére, QR-kódos elérhetőségű, szemléltető statisztikákkal és vállalati esetekkel, valamint csapatjátékokkal színesíti az órákat. Egyik ilyen módszer a World Café szimuláció, amely valós vállalati eset feldolgozásán alapszik, és

amelyet például a körforgásos gazdaság megvitatására lehet bevetni a hallgatói aktivitás növelésére.

A fenntarthatóság oktatásában elvárt a gyakorlatorientált megközelítés és az interdiszciplinaritás. A fenntartható fejlődési és környezeti neveléshez olyan kulcsszavak kötődnek, mint a multiplikatív hatás, az élménypedagógia és a rendszerszintű szemlélet kialakítása. Sőt, a Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete (2016) hozzáteszi, hogy a tapasztalás egyszerű kérdéseken keresztül is nyomot hagy a hallgatókban. Például, ha megkérjük őket, becsüljék meg saját vízfogyasztásukat. De személyes tapasztalataim szerint a fenntartható befektetésekre elköltött összeget és a szektor szabályozottságának magas szintjét is mindig meglepődéssel fogadják a hallgatók. Ez az élményszerű, reflektív tanulás erőteljesen támogatja a tartós tudásépítést és a kritikai gondolkodás fejlődését. Az oktatói kézikönyv előtérbe helyezi ezt a szemléletet, ami D. M. Podger et al. (2010) nyomán a kritikus gondolkodási képességet jelenti. Sárvári B. (2022a, 2022b) kiemeli, hogy mindezen törekvések csak akkor lehetnek sikeresek, ha az oktatói-közvetítői szerephez a gazdaságokban rendelkezésre áll a megfelelő szakértői kapacitás is.

Az oktatói kézikönyv erősségeként kiemelendő a szemináriumokra tervezett, valós esettanulmányok feldolgozása (Bartalos É. – Sárvári B., 2025; Deák V. – Sárvári B., 2023; Holczinger N. – Sárvári B., 2025). A valós vállalati esetek feldolgozása az

oktatásban különösen hatékony pedagógiai eszköz, mivel összekapcsolja az elméleti ismereteket a gyakorlati kontextussal, és ezáltal növeli a tanulás relevanciáját és motivációs erejét. Az ilyen jellegű tanulási helyzetek lehetőséget adnak a hallgatóknak arra, hogy autentikus problémákon dolgozzanak, komplex döntési helyzeteket elemezzenek, és interdiszciplináris szemléletben keressenek megoldásokat, segítve a mélytanulást és a transzferképességet, vagyis azt, hogy a megszerzett ismereteket más helyzetekben is képesek legyenek használni. A kritikai gondolkodás fejlesztése, az érvelési készség és a csoportmunka olyan kulcsfontosságú kompetenciák, amelyek a munkaerőpiacon és a fenntarthatósági döntéshozatalban egyaránt hasznosak.

Fontosnak tartom kiemelni, hogy a könyv fókuszában a fenntartható pénzügyek vállalati pénzügyi és monetáris megközelítése áll Papp D. et al. (2022a, 2022b) forrásdokumentumaira építve, külön fejezetet szentelve az ESG-elveknek, a zöld finanszírozásnak és a fenntartható befektetési formáknak. Ez különösen értékes, mert a pénzügyi döntéshozatalban egyre nagyobb jelentőséget kapnak a környezeti és társadalmi szempontok, amelyek megértése elengedhetetlen a jövő gazdasági szereplői számára. A fenntartható pénzügyi termékek oktatásba illesztése nemcsak a hallgatók pénzügyi tudatosságát erősíti, hanem hozzájárul ahhoz is, hogy a jövő döntéshozói képesek legyenek a gazdasági teljesítményt

és a társadalmi felelősséget összehangoltan értelmezni és állást foglalni etikai érintettségű vállalati döntési helyzetekben (Sárvári B., 2024). A szerzők a Magyar Nemzeti Bank fenntartható pénzügyi keretrendszeréhez és zöld pénzügyi irányelveihez kapcsolódó dokumentumokat is beépítették, így a hallgatók közvetlenül találkozhatnak a hazai szabályozási környezettel. Az ilyen források – például a későbbiekben az EU Taxonomia és a DNSH („Do No Significant Harm”) elv értelmezése – segítik a fenntarthatósági megfelelés, a kockázatértékelés és a felelős befektetési döntések komplex összefüggéseinek mélyebb megértését.

Összességében a *Fenntartható közgazdaságtan – Oktatói kézikönyv* című mű korszerű és hiánypótló kiadvány, amely jól reagál a felsőoktatásban megjelenő fenntarthatósági követelményekre és az oktatási módszertanok megújulásának igényére. A szerzők olyan eszközt kínálnak, amely egyszerre szolgálja az elméleti megalapozást és a gyakorlati készségek fejlesztését, miközben támogatja a hallgatók reflektív és elményszerű tanulását. Külön értéke, hogy az oktatásban dolgozó szakemberek számára strukturált, azonnal alkalmazható keretrendszert biztosít, amely a tanulási folyamatban elősegíti a fenntarthatóság pedagógiai integrációját.

A kötet gyakorlatorientáltsága üdítő, ugyanakkor további fejlesztési irányt jelenthetne, ha a fenntartható pénzügyek témakörét tárgyaló fejezetek számítási vagy elemző jellegű

feladatokkal bővülnének – például a zöld kötvények hozamprémiumának (greenium) becslésével vagy a fenntarthatósági kockázatok kvantitatív értékelésével –, amelyek tovább erősítenék a hallgatók gyakorlati kompetenciáit és a pénzügyi szemléletformálás mélységét, különös tekintettel a pénzügyi képzésekben részt vevők számára. Ez a fejlesztés akár QR-kódos frissítéssel is megvalósítható lenne, amely tovább mélyítené az oktatói kézikönyv szerepét a digitális átalakulás és a modern oktatási paradigmák támogatásában, hozzájárulva ahhoz, hogy a felsőoktatási intézmények agilisek és naprakészek maradjanak a gyorsan változó világban.

Baksay Gergely – Matolcsy György – Virág Barnabás szerk. (2022a): *Új fenntartható közgazdaságtan*. Globális vitairat. Budapest: Magyar Nemzeti Bank.

Baksay Gergely – Matolcsy György – Virág Barnabás szerk. (2022b): *Új közgazdaságtan a fenntarthatóságért*. Szakkönyv, háttéranyag. Budapest: Magyar Nemzeti Bank.

Bartalos Éva – Sárvári Balázs (2025): *How do the divestment trends correlate with the green transformation of oil and gas companies?* Society and Economy.

<https://doi.org/10.1556/204.2024.00025>

Deák Viktória – Sárvári Balázs (2023). A jegybanki zöld mandátum elméleti és gyakorlati aspektusai. *Polgári Szemle*. 19/4-6. 48-61.

<https://doi.org/10.24307/psz.2023.1205>.

Európai Bizottság (2025): *A zöld átállást és a fenntartható fejlődést szol-*

gáló tanulás. <https://education.ec.europa.eu/hu/focus-topics/green-education/learning-for-the-green-transition>

Holczinger Norbert – Sárvári Balázs (2025a): *Fenntartható közgazdaságtan – Oktatói kézikönyv*. Budapest: Budapesti Metropolitan Egyetem – Magyar Nemzeti Bank.

Holczinger Norbert – Sárvári Balázs (2025b): A zöld átmenet szerepe a visegrádi országokban a KAYA-azonosság alapján. *Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek*. 22/1. 5-16.

<https://doi.org/10.32976/stratfuz.2025.1>

Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete (2016): *Oktatás és fenntarthatóság*.

https://hera.org.hu/wp-content/uploads/2016/05/HERA_Evkonyvek_III167x234.pdf (letöltve 2025. 10. 24.)

Papp Dávid – Sárvári Balázs – Varga Márton (2022a): *Fenntartható pénzügyek – A pénzügyi rendszer és a fenntarthatóság kapcsolata*. In: Baksay Gergely – Matolcsy György – Virág Barnabás (szerk.): *Új fenntartható közgazdaságtan. Globális vitairat*. Budapest: Magyar Nemzeti Bank. 591-620.

Papp Dávid – Sárvári Balázs – Varga Márton (2022b): *Fenntartható pénzügyek – A pénzügyi rendszer és a fenntarthatóság kapcsolata*. In: Baksay Gergely – Matolcsy György – Virág Barnabás (szerk.): *Új fenntartható közgazdaságtan. Globális vitairat*. Budapest: Magyar Nemzeti Bank. 193-202.

Podger, D. M. – Mustakova-Posardt, E., – Reid, A. (2010): A whole-person approach to educating for sustainability. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 11, 4. 339-352.

Sárvári Balázs (2022a): A zöld pénzügyi kapacitásfejlesztés trendjei és dilemmái. *Hitelintézet Szemle*, 21, 4.

207–218. <https://hitelintezeti-szemle.mnb.hu/hsz-21-4-szc1-sarvari> (letöltve: 2025. 10. 27.)

Sárvári Balázs (2022b). Trends and Dilemmas in Green Financial Capacity Development. *Financial and Economic Review*. 21, 4. 205–216. <https://hitelintezetiszemle.mnb.hu/en/fer-21-4-fa1-sarvari> (letöltve: 2025. 10. 27.)

Sárvári Balázs (2024): A zöld pénzügyi tudományos kutatások evolúciója.

In: Kocziszký (szerk.): *A jövő fenntarthatósága – A fenntarthatóság jövője*. Budapest: Budapesti Metropolitan Egyetem.

Németh-Durkó Emilia
adjunktus

Budapesti Corvinus Egyetem,
Pénzügy Intézet